

Նշանագրերու շփոթումէն յայտնապէս յառաջ եկած վրիպակներու՝ Նորայրի յառաջ բերած օրինակներուն վրայ (Բառաւորներութիւն, էջ 1—6) կարելի է աւելցրնել նաեւ «~~էլէր-էր-էր~~» Նոր Մշակութեան Բ, ԻԱ, Գ որ միւս օրինակին մէջ կը կարգացուի վրիպմամբ «~~եւ լինէր զի~~ յառնէր Հովորմ կանխեալ ~~էլէր-էր-էր~~ վանել պաշարել», «~~ճիւղ~~» Ոսկեբ., Մեկն. Պաւլ. Ա, էջ 194, ուղղէ «~~ճիւղ~~», Զգաւն, էջ 192 «~~բռն ուղղէ~~» «~~բռն~~», Բուզանդ, «~~ի Կռն լուսարանին~~», զոր կարգալու է ներգոյական «~~ի Կռն լուսարանին~~» եւ այլն:

Մեղաւոր:

Միախառն:

184. «Յաղագս Ֆրանսիայի Պարսից Անդի-
կանայի, Բուլղանդ, տպ. Վենետ. 1832, էջ 62
և Պատկանքան, էջ 53. այս գլխավարդու-
թիւնը ուրիշ տեղ սակայն կը կարդանք. «Յաղագս
շաբաթի Պարսից Անդիկանայի», էջ 124 և քիչ
մը վար «Եւ Անդկան շաբաթի նոցա», այս մասին
Աճառեան կը գրէ. «անծանօթ է Ֆրանսի-
բառը, որ մինչեւ իսկ չէ նշանակուած Հրի մէջ.
վերնագրին կրկնութիւնը նոյն խնդրական բառին
տեղ ունի պարզապէս «շաբաթի», Բանասեր
1904, էջ 97: Մակաբայեցւոց գրքին եւ Ագա-
թանդեղեայ պատմութեան լեզուական աղբրոյ
աչքի առջեւ ունենալով անծանօթ կարծուած այս
բառը կարգալու է արդեօք «Ֆրանսի-
» քսան Հաղար Ֆրանսի արամբքն Ա. Մակաբ.
Թ. 4 = ἐπορεύθησαν εἰς Βερεάν ἐν εἰχρόσῃ
χίλιάδων ἀνδρῶν, եւ Ագաթ. «Ֆրանսի» եւ
ուռնաւորք, առաջի ընթացեալք ի կերպարանս
մարդկան նմանութեան», էջ 404, որուն արմատն
է «Ֆրանսի», տես «Եւ ձուլեցեն զսուսերս իւրեանց
ի խոփս եւ շփոխեալս իւրեանց ի մանկազն», Ոսկեբ.
Մեկն. Եւ, էջ 7. այս պարագային «Ֆրանսի» ին
իմաստը կ'ըլլար «առաջնորդ մկնդաւոր արանց»:

մշտական :

185. «Քանզե կիրթ Տմուտ էր նա ի խոստովանութիւն քրիստոնէութեան եւ հանապազաւոր Տշարհայ ճշմարտութեամբ էր նա առ մեզ, եւս երբեք Պատմ., էջ 337, ասորին ունի այս տեղ յօսած իմ, իմ, իմ (Wright, The eccl. history of Eusebius, էջ 261), զոր բառական թարգմանելով կ'ունենանք «եւ հանապազաւոր Տշարհայ ճշմարտութեան էր նա, այս ընթերցուածը, որուն անդրադարձած է Merx (անդ), եղծուելով յետոյ եղած է «Տշարհայ», եւս երբեք ալ

189. ՆՈՐԱՅՐ 31 ԴԵՍԿԱՆ. 1911 ԹՈՒՆԿԻՐ
 քարտովը գրած էր ինծի. « Ի յօղուածիդ Յուշար-
 ձանին յուսամ յիշած էք եւ Շարունի Ս. Գրոց
 ես յաւելի յիմ Վորիւն, երես 406, Ի
 ցոր ես գոստոսի 1906: Զուղղականն Շարունի գտած
 4 Ա. գոստոսի 1906: Զուղղականն Շարունի գտած
 եմ միայն Ի Վարս հարանց Հ. Բ. 19, ՆՈՐԱՅՐ
 Հարանց վարքէն մոլորած՝ Ս. Գրքի մէջ ալ կար-
 ծած է թէ կը գտնուի «-նի» վերջաւորութեամբ
 իգական նոր բառ մը, որ սակայն իրականին գոյու-
 թիւն չունի: «Շարունի» սեռականը յունարէն
 Σαρουνία յատուկ անունն ասորսմէ տառադար-
 ձութիւնն է պարզապէս, որուն կողքին կայ նաեւ
 «Սարունի» սեռականը, հմմտ է «Եւ
 յունարէն» «Սարունի» եհար զեղովմ Ի հօվտին
 Արեւստ որդի Սարունի» եհար զեղովմ Ի հօվտին
 ելմիայ... Եւ Յովար որդի Սարունի (ոմանք
 12, 15. այս բնութեանց կարելի չէ եղբակա-
 ցեանք օրինաւորապէս թէ «Շարունի» ուղղա-
 կանն պէտք է բլայ իրօք «Շարունի», այս պարա-
 զային օրինաւոր սեռականը պիտի բլար բնակա-
 նարար ոչ թէ «Շարունի», այլ «Շարունի»,
 հմմտ է «Խափունի», «Երանունի», «Երանունի»
 եւ այլն, մինչ «-նի» վերջաւորութեամբ սեռա-

կանը կը տանի օրինաւորապէս և ավերջ ուղղականի մը, որ է ներկայ պարագային «Էւրոպէ» կամ «Սուրբ» եւ կամ թերեւս նաեւ նոյնքան հաւանականութեամբ «Էւրոպէ» կամ «Սուրբ» յոյն բնագրին համաձայն: Մնացորդաց զբերին այս տեղւոյն հետ կապ չունի բնականաբար Ա. Մակար. Գ. 30 սա հատուածին նոտրատիպը. «եւ մասնեցեր զբանակս այլազգեաց ի ձեռս Յովնաթանու որդւոյ Էւրոպէ», զոր Ոսկան կը կարդայ «Որդւոյ Էւրոպէ»:

Որոշում:

190. «Զի առ քաղաքաւքն երկրորմբք եւ առ ամենայն նահանգաւն նոցունց քաղաքաց՝ անցանէր Ուրուս գետ բազում յորդութեամբ ջուրց իւրոց, եւս եւս, եկ. պամ. էջ 322. կը գրէ Նորայր «ուղղելի Բուրն», գլ. Rhône, բէն մոռցուած է նախընթաց «նշանէր բային պատճառաւ, իսկ յէջ 344 ուղիղ կը գրուի Բուրն. ընկեցին զնոսա ի Բոգոն գետ որ անցանէր ընդ այն» (Բառաբանութիւն, էջ 31): Ուղիղ է ուղղագրական այս փորձը, բայց տարբեր է բողոքովին վերապահին յառաջագայութեան պատճառը, ոչ թէ «բառի մը... վերջին նշանագրին յաջորդ բառին սկիզբը կրկնուէն» ծագած է «Ուրն» սխալ ձեւը, այլ «Բոգոնոս» ի «բ» տառը անցած է «նշանէ» սահմանական ներկային եւ բային տուած է սահմանական անկատար «նշանէր» ձեւ. ասորի բնագիրը ունի ܐܘܪܘܨܝܐ (Wright, The eccl. history of Eusebius, էջ 249), որուն վրայէն Merx հայ բնագիրը կը կարդայ «նշանէ Բուրն» (անդ):

որոշում:

191. «Բնաւ զմեղն իսկ զմտաւ ոչ անիցեն եւ ոչ զողան, որ բաղմապատիկ պարտ եւ պատշաճ իցէ ուսու վասն նոցա», եւսագր, էջ 81, լաւ է այս ընթերցումը քան Սարգիսեանի բնագրի մէջ առած «ոսնալ» սխալաձեւ գրութիւնը. յոյն բնագիրը խնդրական բառի փոխարէն ունի ὁρῶσθαι, զոր հայ թարգմանիչը չէ գիտցան տեղւոյն համաձայն հայացքնել. ὁρῶσθαι կը նշանակէ նախ «ոռնալ անասնոց» (շան, գայլի, առիւծի), երկրորդ նշանակութեամբ փոխաբերաբար «աշխարհել, կոծել գոչմամբ», իսկ երրորդաբար շատ ցանցառ «աղաղակել, գոչել» (տե՛ս Pape, Griechisch-Deutsches Handwörterbuch, II, էջ 1390). եւսագրի թարգմանիչը հետեւաբար պէտք էր հայերէնի վերածել իր հատուածը «լալ, կոծել, աշխարհել» բայերով քան բացարձակօրէն անասուններու յատուկ «ոռնալ»ով:

որոշում:

192. «Վարժեալ հայրենի արուեստի, հոռմայերէն եւ յունարէն ուսեալ դպրութիւն» Ագաթ. էջ 9, յունարէն այս շարադասութիւնը որմէ այնքան զգուշութեամբ կը խորշին մեր դասականները, մուտ գործած է բնագրին մէջ, մինչդեռ abc օրինակներուն «ուսեալ հոռմայերէն եւ յունարէն դպրութիւն» զուտ հայերէն ձեւը մնացած է ծանօթութիւններու կարգին մէջ. կրկնագիրն ալ կը վաւերացնէ վերջին այս շարադասութիւնը գրելով «վարժեալ հայրենի արուեստի, ուսեալ հոռմայերէն եւ յունարէն, ուսեալ դպրութիւն եւ ոչ կարի ինչ անտեղեակ լեալ ձեռնարկութեան նշանագրաց» (Գալէմբեարեան, Յուշարձան, էջ 80 ա), կ'երեւի թէ կրկին «ուսեալ» ներքին միայն անկումով յառաջ եկած է այստեղ յունարէն նախադասութիւնը. Հրատարակիչները առանց անգրագաւանալու առաջնութիւն տուած են ստեպնման ձեւերուն, զորոնք բնագրէն դուրս պէտք է արտաքսել, տես «Իւրով փառաւորեաց համբերութեամբ», էջ 46, որուն տեղ αβδδ² ունին դասական ձեւը՝ «Իւրով համբերութեամբ փառաւորեաց», որ սակայն մնացած է բնագրէն դուրս: «քնով գործեալն զարթնականին ի մէջ բերէ զգործն», էջ 144, որուն գէմ ունին ԱԲ «զարթնականին զգործն ի մէջ բերէ», որոնց կը ձայնակցին նաեւ abd, «զհոգւոյն սրբոյ առին զղաւրութիւն» էջ 343, ԱԲ կը ներկայացնեն դարձեալ դասական շարադասութիւնը «առին զղաւրութիւն հոգւոյն սրբոյ», նոյնպէս, էջ 380 «ի նոյն կայր կերպարան» շատ տգեղ ձեւին հարադատ ընթերցումը կը մնայ ծանօթութեան մէջ՝ ԱԲ «ի նոյն կերպարան խողի կայր», βad «ի նոյն կերպարան կայր», վերջապէս, էջ 430, «զճառագայթարձակ զեցոյց զպատմութեանն» այլանդակութեան փոխան ԱԲ պահած են բարբախտաբար նախկին ուղիղ ձեւը «զճառագայթարձակ զպատմութեանն զեցոյց»:

որոշում:

193. «Գառձէն բանից ընդդէմ հրէից զի հայհոյեն զժողովուրդն հեթանոսաց եւ ուրաշմ եւ անեն թէ...» Ագաթ. էջ 278, ասորի բնագիրն է ܐܘܪܘܨܝܐ (Graffin, Pat. syr. I, էջ 786), ուրեմն հայը մէկ բայի դիմաց (ܐܘܪܘܨܝܐ) գործածած է կրկին նոյնանշան բայ՝ «հայհոյեմ» եւ «ուրաշմ», վերջինը սակայն երբեք «հայհոյեմ» ի իմաստ չունի, հետեւաբար իբրեւ խանգարուած կարօտ է ուղղագրութեան. դասական հայերէնը պահած է մեզի «լուրաշմ» կամ «լուրաշմ» բայ մը «թշնամանեմ, հայհոյեմ» իմաստով:

